

Tekniikka ja kansallistunne

Kansallistunne oli 1900-luvun yksi merkittävimmistä käyttövoimista, jolla rakennettiin valtioita ja luotiin yhteyksiä, mutta myös pystytettiin raja-aitoja ja kylvettiin riitaa. Viime vuosikymmenenä Brexit, presidentti Trumpin protektionistinen talouspolitiikka tai taloudellisen nationalismin vahvistuminen Euroopan Unionissa ovat muistuttaneet, että kansallinen identiteetti ja siihen vetoava retoriikka ovat voimakkaita välineitä vielä 2000-luvunkin politiikassa. Vaikka suomalaisilla insinööreillä on usein epäpoliittinen identiteetti, insinöörikunta on ollut keskeisessä asemassa kansakunnan poliittisessa rakentamisessa. 1900-luvun alussa valmistuneet nuoret insinöörit olivat autiopaikalla seuraamassa nuoren kansakunnan taloudellista, tieteellistä ja teknillistä kehitystä ja ottamassa kantaa sen suuntaan.

Tässä numerossa Niklas Jensen-Eriksenin vertaisarvioitu artikkeli Eero O. Erkosta on kiehtova matka insinöörin elämään 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla. Kuten kirjoittaja toteaa, Eero Erkkö ei ollut kuuluisa keksijä tai menestynyt liikemies, mutta Erkon sanomalehtiperheen jäsen ja monipuolisesti aktiivinen toimija niin yliopisto- kuin yritysmaailmassakin. Eero Erkon kautta avautuu ikkuna nuoren insinöörin käsityksiin suomalaisesta kansakunnasta ja kansallisesta identiteetistä.

Artikkelin arkistoaineiston kautta piirtyy kuva kiivasluonteisesta ja jääräpäisestä Erkosta, josta ei saa ideaalia sankari-insinööriä kiillottamallaan, mutta monet hänen pohtimistaan aiheista saavat kaikupohjaa vielä nykyisinkin: Palveleeko insinööri yhteiskuntaa tai taloutta? Pitäisikö lähteä yritysmaailmaan tuottavaan työhön vai yliopistolle lisäämään tietoa? Mikä on valtionyhtiöiden asema taloudessa? Vievätkö ulkomaalaiset työpaikat, vai muuttaako itse ulkomaille töihin? Kansallistunne näyttäytyy Erkon pohdintojen kautta kaikessa laajudessaan ja ristiriitaisuudessaan.

Tekniikan Waiheilla on toisinaan ilo julkaista tekniikan historian alaa käsittelevien väitösten lehtiä. Tässä numerossa julkaistaan suomalaista autohistoriaa käsittelevä Reijo Vallan lektio *Koeajaja: Auton käyttöönotto Suomessa 1900–1918*. Valta väitteli Jyväskylän yliopiston taloushistorian oppiaineesta yli vuosi sitten 15.1.2021, mutta lektion julkaisu siirtyi lukuisten erikoisnumeroiden takia. Historiantutkimus ei onneksi vanhene nopeasti.

Valta on myös arvostellut tähän numeroon Panu Nykäsen vuonna 2019 ja 2020 ilmestyneet teokset autoalan koulutuksen historiasta.

Numeron toinen kirja-arvostelu on Jussi T.S. Heikkilän arvio JoAnne Yates & Graig Murphyn teoksesta *Engineering Rules: Global Standard Setting since 1880*, joka avaa standardien, ”konsensukseen perustuvien, tunnustetun elimen hyväksymien normaativisten asiakirjojen,” historiallista muutosta ja yhteiskunnallista merkitystä.

Vaikka vertaisarvioidut artikkelit ovat tieteellisen julkaisutoiminnan selkäranka, lyhyemmällä katsauksissa on aina ollut vankka sija *Tekniikan Waiheita* -lehdessä. Tässä numerossa Veijo Kauppinen katsaus on henkilökohtainen salapoliisitarina, jossa vanhan valokuvan kautta avautuu näkökulma suomalaiseen työstökoneiden historiaan.

Tekniikan Waiheita -lehden päätoimittajan haku on auki. Tarjolla on näköalapaikka suomalaisen tekniikan historian tutkimukseen ja roppakaupalla kokemusta akateemisesta julkaisutoiminnasta. Kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä THS:n hallitukseen tai toimituskuntaan.

Toimin THS:n hallituksen pyynnöstä *Tekniikan Waiheita* -lehden päätoimittajana vielä tämän numeron, kunnes uusi päätoimittaja nimitetään.

Aurinkoisia lukuhetkiä!

Saara Matala

To cite this article: Saara Matala, ”Tekniikka ja kansallistunne” *Tekniikan Waiheita* 40, no. 1 (2022): 4-5. <https://doi.org/10.33355/tw.119778>

To link to this article: <https://doi.org/10.33355/tw.119778>